

SZÜRREÁLIS VINTAGE RECEPTEK

MÉRGES M. DOROTTYA

Magyar Képzőművészeti Egyetem

Tervezőgrafika szak 3. évfolyam

Témavezetők: Lelkes László, Farkas Anna

Az elmúlt évben egyre inkább foglalkoztat, hogy milyen különböző, nem művészeti területekről meríthetünk további inspirációt. A tervezőgrafikában elengedhetetlennek tartom a szimpla környezetből való ihlet merítését. Korábbi munkáim visszanevezése során felismertem, hogy mely képzőművészeti alkotások hatottak rám, és meg is tudtam határozni az engem befolyásoló alkotásokat. E felismerést követően összeállítottam egy listát azokról a művekről, amelyek eddig inspiráltak. Mindemellett pedig elmélyedtem annak vizsgálatában, hogy az emberi természet sokrétűsége, a teremtett környezetünk, a kultúránk milyen lehetőségeket nyújt arra, hogy szélesítsük gondolati eszköztárunkat.

Képeimen belül célt volt a mára már nagy népszerűségnek örvendő „trash” és giccs esztétikáját összepárosítani az art nouveau-val. A szecesszió alapvető jellemzője a részletgazdagság, a természetből való ihletődés, valamint dinamikus formák, ornamentikák, amelyek a finom esztétikát és eleganciát képviselik. A másik kettő is szintén a túlzások világához kötődik, viszont egy másfajta megközelítésből. Gyakran olcsó, hétköznapi tárgyakat helyez előtérbe, a túldíszítettség, mesterkéeltség és az extravagáns hatás elérése végett.

Mindig is érdekesnek találtam azt, amikor valaki a szokványos megoldások helyett másfajta nézőpontból közelít meg esetleg egy adott feladatot. Ezért is választottam receptek illusztrálását és azon belül a kicsit elfeledett vintage recepteket. A gasztronómia és a képzőművészet kapcsolata évszázadok óta jelen van a kultúrában, különösen ha az ételek és a tálalás formájáról van szó. Az ételek szimbolikája és a velük járó hagyományok lehetőséget adnak arra, hogy új megvilágításba helyezzük a művészet szerepét. Az a társadalmi réteg, mely igyekszik a gazdagság látszatát kelteni, gyakran a kelleténél nagyobb hangsúlyt

fektet a külsőségekre, ez a törekvés az idők során számos olyan különös, mára már szinte abszurdnak ható receptet is eredményezett, amelyek éppen ezen vágyak kiszolgálására születtek, és a luxus illúzióját próbálták megteremteni. A luxus alapanyagok és az extravagáns étkezési szokások mindig is a társadalmi státusz kifejezői voltak. Az ételek pazarlása pedig különböző korokon át a gazdagság és hatalom kinyilvánításának egyik formája lett, jelezve a bőséget és a „megengedhetem magamnak” életérzést.

A sorozatot kezdetben egy illusztrált naplónak terveztem, melyben egy karakter életeseményeit követhetjük nyomon pusztán az étkezéseiről készült képekkel, mint például karácsonyi vacsoráit vagy esküvői ebédjét. Ezt a koncepciót elvettem, nem akartam konkretizálni, csak néhány elemét tartottam meg, mint például az első képen, az asztal alatt átnyúló lábakat mely azt sejteti, hogy a két szereplő közelebbi viszonyban van egymással.

A sorozat első képét egy kicsit nosztalgikusabb motívumvilág lelkületében rajzoltam meg, a képen található a tipikusan nagymamánál található fém lábas, vagy pedig a piacról megvásárolt Japános stílusú gyertyatartó, melyek, mint rengeteg magyar otthonban, nálunk is megtalálhatóak. Ezen a képen még nem az ételek szürrealitására akartam helyezni a hangsúlyt inkább magára a kompozícióra. Első pillantásra teljesen átlagos vacsora, viszont minél tovább nézi az ember annál több apró részlet kerül elő, mint például a hal a koktélban vagy a palacsinta a csilláron. Ezekhez az elemekhez az ötletadó motívumok a Antoni Gaudi által tervezett házak voltak Barcelonában, melyeket az illusztrációim elkészítése előtt látogattam meg. Ezeknél az épületeknél is az apró részletek alkottak egy egészet, minden egyes motívum hozzátett az ötlet megértéséhez. Az különösen tetszett bennük, hogy a három leghíresebb háza más-más megrendelésre készült, teljesen különböző motívumvilág inspirálta őket, mégis megvolt egymással a hangulati egységük. Az épületekben járva elképzeltem, milyen típusú emberek lakhatták, hogyan tarthatták a vacsoráikat, milyen vendégeket fogadhattak. Aki olyan házakat építtetett, mint amilyeneket Gaudi tervezett, valószínűleg egy különleges és szokatlan életmódot folytattak.

A négy kép elkészítésénél figyelembe vettem, hogy a képek önmagukban is működjenek, de ne essenek ki a sorozatból. A másodikként elkészült képen a csillárra helyeztem az ételeket: itt mindenképp egy vacsorához elengedhetetlen dolog középpontba helyezése volt a célom, de egy olyan tárgyé, ami az ételek szempontjából egyáltalán nem fontos. Így esett a választásom

a csillárra. (szintén egyfajta státusszimbólumnak számított a vacsorapartikon vagy bálokon). Még ekkor is célom volt az enyhén nosztalgikusan magyaros vonal megtartása, viszont már nem találtam olyan fontosnak, így kevesebb hangsúlyt fektettem rá: már csak az ételekben jelenik meg, mint például a palacsintán vagy a dobostortán, hogy egybefogja a sorozatot. Itt több szimbolikus tárgyat is belekomponáltam a képbe, ilyen például a gyönsor mint a makulátlanlanság szimbóluma, mely körbefonja az egész csillárt és egy eltévedt próbababálat tart, ezzel is a jólétet és annak a negatív oldalait szemléltetem. A célom, hogy olyan hatást keltssek, mintha a csilláron lógó dolgok a vacsora végtermékei lennének, melyet az emberek csak hátrahagytak. Erre utalok a két pávatollal is, melyeket az ókori Rómában egyes lakomák alkalmával az emberek önmaguk meghánytatására használtak, hogy ezáltal még több étel beléjük férjen. A képeimre is pontosan ennek a habzsoló hedonizmusnak a szemléletesére törekedtem. Ennél a képen már nem találtam lényegesnek a háttér megrajzolását, kevésbé egy történet megjelenítése volt a célom, inkább egy grafikusabb motívum. Ezt követte a sorozat harmadik eleme melyet elsőre egy keskeny kivágású japános stílusú képnek terveztem. A sorozat egybentartása végig ezt a későbbiekben módosítottam. A középpontban egy porcelánfigurát helyeztem, aki éppen vizet önt egy kancsóból és alatta látható a kép főmotívuma, maga az étel ami egy húsgombócból készült iglu. Ezt az ételt egy konkrét recept inspirálta amelyben lépésről lépésre le volt írva hogyan készíthetjük el ezt az ételt. A negyedik képen egy homár látható virág motívumokkal díszítve, itt az étel felesleges túldíszítése volt a célom, egy teljsen másodlagos funkció kiemelése.

Az összes illusztrációt Procreate-ben rajzoltam, digitálisan készültek. Képeimen az ételek színét inkább ezstétikai megfontolások mentén alakítottam, mintsem a valós ételek színei alapján, ezzel is hangsúlyosabbá akartam tenni a szürreális hatást. A képsíkokat tudatosan torzítottam, nemlétező perspektívát használtam. A tárgyakat kis rövidüléssel rajzoltam meg szinte úgy, hogy szemben legyenek, ezzel szemben az ételeket inkább oldalnézetből helyeztem rájuk. A fény árnyék hatásokat külön-külön tettem az egyes elemekre, azok nincsenek kapcsolatban egymással.